

CONFERENCIA DE J. B. XURIGUERA

(Evocació de Balaguer)

El caràcter dels balaguerins és estudiat a través dels fets històrics que ha presenciats la ciutat.

El nom de Balaguer no és àrab sinó anterior, àdhuc pre-romà, i aquesta teoria és corroborada per algun filòleg i historiador.

L'orador parla del paper jugat per Balaguer en les diferents èpoques històriques, l'Antiga, l'Edat Mitja i la Moderna.

Defensa la catalanitat de les terres ponentines, lligades estretament a la Catalunya Vella. Els Comtes d'Urgell, que es troben als orígens de la Casa de Barcelona, li són fidels fins a llur desaparició.

En estudiar l'època de la Reconquesta, J. X. Xuriguera ens parla de les figures d'Arnau Mir de Tost i de Bernart, aquest darrer, fill del Comte de Pallars i Ribagorça, el qual, tot i ésser un personatge notable de les nostres terres, ha estat oblidat aviat per anar a trobar millor fortuna en les lletres castellanès, amb Valbuena, Cervantes i Lope de Vega, sota el nom de Bernardo del Carpio. Només Milà i Fontanals li dedicà un poema: "La cançó del Pros Bernart", publicat a Barcelona l'any 1867.

A continuació passa a estudiar els quatre darrers Comtes d'Urgell, i en primer lloc Jaume el Dissortat, al qual segueix en les seves vicissituds, des del Compromís de Casp fins a la resistència oposada al nou rei i que havia d'acabar en el setge de Balaguer, el 1413.

Els quatre darrers Comtes d'Urgell omplien exactament un segle. I la fi del comtat representa també la fi dels Comtes de la Casa de Barcelona, fundada per Guifre.

L'orador segueix fidel a la línia assenyalada de trobar les causes del caràcter dels balaguerins en els diversos episodis que visqué la ciutat.

Parla després de la construcció del temple de Santa Maria, sobre el qual manquen dades concretes. Sobre l'enderrocat palau dels Comtes, on nasqué el rei Pere III, es basa en la crònica d'un contemporani per demostrar que es tractava d'una construcció impressionant, d'un Alcàsser, de singular bellesa. Esmenta també diverses vegades el convent de monges clarisses, on es troba la imatge venerada del Sant Crist, i el de Sant

Domènec, tocant, aquest, a la casa de la Comtessa, mare de Jaume el Dissortat.

Segueix amb el testimoni d'uns viatgers dels segles XVI i XVIII, amb una estadística demogràfica de Balaguer i el ressorgiment cultural dels temps actuals.

I, per acabar, entra en el terreny de la literatura i esmenta "L'Orfeneta de Menàrguens" i dues obres de teatre de Frederic Soler i de Francesc Ubac i Vinyeta, dedicades totes a Balaguer i als seus Comtes.

Aleshores resumeix el caràcter dels balaguerins a través de llur vida com a poble. "Igual que els homes, els pobles també són fills de l'ambient on han viscut, de les tradicions que els han acompanyat i de la terra que els ha vist néixer. El balaguerí ha estat sempre fidel a la ciutat, i aquesta li ha donat un noble orgull. Ciutat florent i poderosa, capital d'un Estat dins d'una nació, i habitada per una Noblesa nombrosa que perdurava encara en el segle XVIII, els seus fills eren atiatos interiorment amb una força vigorosa i el passat els omplia d'una enyorança sentimental. I això tant en els homes com en les dones".

El conferenciant fou presentat pel poeta Miquel Planes, qui evocà llur coneixença, a Balaguer, i en ponderà les dots d'escriptor.

El treball presentat per l'orador fou molt ben acollit pel públic nombrós que omplia la sala. Va rebre moltes felicitacions.

P. Bovera